

Nr 158.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas; given Stockholms slott den 7 mars 1947.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas.

GUSTAF.

John Ericsson.

F ö r s l a g

till

L a g

om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas.

Härigenom förordnas, att lagen den 12 december 1941 om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas, vilken jämlikt lag den 29 mars 1946 (nr 91) gäller till och med den 30 juni 1947, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1948.

---

*Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 28 februari 1947.*

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Gjöres.

Lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas gäller, enligt lagen den 29 mars 1946, nr 91, till och med den 30 juni 1947. Enligt förstnämnda lag må, därest tillgången på elektrisk kraft ej förslår att tillgodose behovet därav, Kungl. Maj:t eller efter Kungl. Maj:ts bemyndigande statens bränslekommission meddela föreskrift om kraftens fördelning mellan förbrukarna samt om användningen i övrigt av tillgänglig kraft. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning beträffande gas. För att lagens materiella bestämmelser skola träda i tillämpning erfordras, enligt 1 §, särskilt förordnande därom. Sådant förordnande må meddelas vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. Förordnande meddelas av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke, dock att, när riksdagen ej är samlad, provisoriskt förordnande må meddelas av Kungl. Maj:t ensam. Sedan 1941 års riksdag enligt skrivelsen nr 503 lämnat samtycke i förenämnda hänseende, har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 12 december 1941, nr 926, förordnat, att ifrågavarande bestämmelser tills vidare skola äga tillämpning.

Efter framställning från bränslekommissionen har Kungl. Maj:t den 22 maj 1942 *dels* uppdragit åt kommissionen att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare föreskrifter, förbereda genomförandet av sådan reglering av förbrukningen av elektrisk kraft, som avses i förenämnda lag, *dels ock* utfärdat kungörelse angående förberedande åtgärder för en dylik reglering. Kungörelsen har dock numera upphävts.

Med stöd av lagen har Kungl. Maj:t vidare den 13 april 1945 (nr 117) utfärdat kungörelse angående inskränkning av förbrukningen av elektrisk kraft. I denna stadgas bland annat, att bränslekommissionen äger meddela föreskrift som i lagen avses *dels* om inskränkning i rätten att använda elektrisk kraft för alstrande av ånga, *dels ock* om inskränkning i förbrukningen

eller om användningen i övrigt av elektrisk kraft i ort med gasverk, i den mån sådan reglering påkallas av bristande överföringsförmåga hos de elektriska ledningsnäten eller stigarledningarna. I förstnämnda hänseende gäller ett av bränslekommissionen den 2 november 1945 (nr 383) utfärdat cirkulär, vilket ersatt ett tidigare med stöd av förut gällande kungörelser utfärdat cirkulär och innehåller bestämmelser om att konsument får använda elektrisk kraft för alstrande av ånga endast efter särskilt tillstånd. Dylikt tillstånd, som tidigare meddelades av bränslekommissionen, meddelas numera av den s. k. centrala driftsledningen i Stockholm. I det senare hänseendet av bränslekommissionen tidigare meddelade bestämmelser äro numera upphävda.

I fråga om förbrukningen av gas har Kungl. Maj:t efter framställning från bränslekommissionen den 8 december 1944 *dels* uppdragit åt kommissionen att förbereda genomförandet av sådan reglering av gasförbrukningen, som avses i lagen den 12 december 1941, *dels ock* utfärdat kungörelse (nr 762) angående förberedande åtgärder för dylik reglering. Dessa bestämmelser äro alltjämt gällande. Däremot har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 13 december 1946, nr 747, från och med den 17 i samma månad upphävt kungörelsen den 6 april 1945 (nr 106) angående inskränkning i förbrukningen av gas. Denna förbrukning är alltså för närvarande fri.

I skrivelse den 27 februari 1947 har *bränslekommissionen* beträffande frågan om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft anfört:

Bränslekommissionen upphäve den 15 mars 1946 genom sitt cirkulär nr 434 de tidigare meddelade bestämmelserna om förberedande åtgärder från kraftleverantörernas sida för ransonering av elektrisk kraft. Samtidigt utfärdades emellertid vissa föreskrifter om uppgiftsskyldighet för vissa kraftleverantörer rörande större industriens förbrukning av elektrisk kraft. Anledningen till att dessa uppgifter alltjämt skulle lämnas angavs vara, att den osäkra kraftsituationen krävde, att en viss kraftransoneringsberedskap fortfarande upprätthölles. Med hänsyn till att belastningen under senare år vuxit snabbare än beräknat, ansågs risk föreligga, att i händelse av vattenbrist tillgängligt värme- och vattenkraftmaskineri jämte disponibla bränslemängder icke skulle vara tillräckliga under högbelastningssäsongen. Det kunde därför tänkas bli nödvändigt att tillgripa en kraftransonering, vilken dock torde kunna begränsas till att omfatta den större industrien. Innan en sådan åtgärd vidtoges, komme dock förbud mot användning av elektriska värmekaminer m. m. först i fråga.

Vad kommissionen då yttrade, har i stort sett alltjämt tillämpning. Fyllnadsgraden i vattenmagasinen är visserligen för närvarande icke otillfredsställande, men den ringa snötillgången i vinter kan medföra en relativ försämring i detta hänseende under den kommande säsongen. Den största risken är dock att hänföra till effekttillgången. Belastningen ökas genom att konsumtionen stiger i alltjämt oförminskad takt. Möjligheterna att tillgodose de sålunda ständigt stegrade kraven begränsas av att tillgången på ny maskinell utrustning är otillräcklig. Därtill kommer, att ångkraftverkens tankanläggningar för olja äro begränsade och ej medge en fullt be-

tryggande lagerhållning. Man måste — med hänsyn till det anförda — räkna med möjligheten att situationen kan bli kritisk för kraftförsörjningen under perioder av högbelastning.

Från vattenfallsstyrelsen har uttalats det önskemålet, att lagbestämmelserna om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft måtte förlängas på en tid av tre år. Under så lång tid kunde nämligen kraftsituationen tänkas bli kritisk på grund av bristen på maskinell utrustning. Förhållandena komme härvidlag att förändras först genom det tillskott av nya anläggningar, som beräknades bli färdiga att tagas i bruk den 1 oktober 1950.

Bränslekommissionen delar vattenfallsstyrelsens uppfattning att beredskapsbestämmelser i fråga om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft komma att bli erforderliga under de närmaste tre åren.

Beträffande frågan om det framtida behovet av reglering av gasförbrukningen anför bränslekommissionen i berörda skrivelse, att importen av för gasframställning lämpliga kol ännu ej nått den stabilitet, att gasransonering med säkerhet kunde bedömas icke bli nödvändig under det kommande bränsleåret.

Bränslekommissionen hemställer på grund härav, att ifrågavarande lags giltighetstid måtte förlängas förslagsvis med tre år till och med den 30 juni 1950.

Läget på bränslemarknaden är alltjämt ovisst, och det är icke uteslutet, ^{Departements-} att en ogynnsam utveckling av detta läge kan göra regleringsåtgärder ^{chefen.} med stöd av förevarande lag nödvändiga även i fortsättningen. Härtill komma de av bränslekommissionen omförmälda, eventuellt uppstående svårigheterna beträffande kraftförsörjningen. På grund av nu anförda förhållanden måste man utgå från att behov av tillämpning av lagen kan komma att föreligga jämväl efter den 30 juni 1947. Lagens giltighetstid torde därför böra förlängas. Jag anser mig dock icke böra föreslå, att förlängningen nu skall avse längre tid än ett år eller till och med den 30 juni 1948.

På grund härav har inom folkhushållningsdepartementet upprättats förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas.

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar,¹ måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Curt Nordwall.

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 6 mars 1947.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden LAWSKI,
GYLLENSWÄRD,
NISSEN,
regeringsrådet KUYLENSTIERNA.

Enligt lagrådet den 4 mars 1947 tillhandakommet utdrag av protokoll över folkhushållningsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 28 februari 1947, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upp- rättat förslag till *lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i folkhushållningsdepartementet hovrättsassessorn E. W. Z. Göransson.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Åke Mossler.

*Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 7 mars 1947.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler statsrådet Ericsson lagrådets den 6 mars 1947 avgivna utlåtande över det den 28 februari 1947 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas*; därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Sven Persson.
